

ankringsskruer, diagnostikk og behandling av impakterte hjørnetenner, rotresorpsjonsproblematikken, TMD, retensjon og stabilitet og et futuristisk kapittel om hvordan man muligens kan speede opp tannforflytning. Dessuten er det en egen memoriam-omtale av en av forfatterne som tragisk nok falt ned fra Karlsbroen i Praha og døde under en kjeveortopedisk (!) kongress.

Kapitlet om tidlig behandling diskuterer litteraturen omkring det kontroversielle emnet to-fase behandling med innledende bruk av funksjonsapparat eller fast apparatur. I Norge flyter vanligvis de to fasene over i hverandre, mens i andre land kan fase én starte svært tidlig. Svært tidlig behandling av skeletale avvik har vist seg lite stabile, og dette influerer nok på konklusjonene, særlig i amerikansk litteratur. Men de konkluderer med at kanskje 10–20 prosent av pasientene kan ha nytte av et slikt opplegg selv om vanskeligheten består i å identifisere de rette pasientene.

Kapitlet om diagnostikk av impakterte hjørnetenner fremhever nyere forskning som viser at interseptiv behandling med tidlig ekstraksjon av melkehjørnetennene i kombinasjon med headgear/RME eller TPB løser problemet i opptil 80 prosent av tilfellene. Dette er nye studier som alle bør merke seg.

Kapitlet om ekstraksjons- eller nonex-behandling av Cl II malokklusjoner diskuterer egentlig hvilken type apparatur som er mest effektiv når avgjørelsen er tatt. Her diskuteres altså ikke indikasjonene for ex/non-ex.

Boken er på vel 200 sider og er lettest med delikate bilder og figurer. Etter hvert kapittel er det en oppsummering av det viktigste (summary points) og supplerende referanselister.

Dette er en bok man blir glad over å ha lest.

Bjørn Øgaard

London: Quintessence books: 2012. 220 sider, 590 illustrasjoner. ISBN 978-0-86715-564-8.

Påfyll for tannhelsepersonell

■ Karin Sjögren og Claes Virdeborn: Hälsofrämjande tandvård

Mange av oss anbefaler pasienter å unngå å skylle etter tannpussen for å få best mulig effekt av fluoren i tannpastaen. Denne ideen stammer fra Karin Sjögrens forskning på 90-tallet. Men hun har forlatt forskningen og sammen med periodontisten Claes Virdeborn har hun skrevet en innholdsrik bok om helsefremmende tannpleie. I forordet sies det at boken er rettet mot «alla som är verksamma i tandvården i Sverige». Vi, her på den andre siden av kjølen, har tradisjon for å kikke «söta bror» i kortene. Kanskje har vi noe å lære også her? Boken handler i stor grad om kommunikasjon og temaet er tannhelse. Vil du vite hva «salutogenese» står for, så gir boken svaret. Forfatterne ønsker å fortelle hvordan vi kan lære den friske å forbli frisk og den syke å bli friskere. Gjennom fem kapitler får vi vite hva det vil si å arbeide helsefremmende, hvordan vi kommuniserer dette budskapet til våre pasienter, hvordan forholde seg til dagens sosiale medier og hvordan skal vi tilpasse vårt daglige arbeidsmiljø til det beste for pasienten. Det siste kapitlet handler om tilpassninger av det helsefremmende budskapet for odontologiske forhold.

Boken er lettest og tiltalende. Enkle figurer og fin layout bryter opp teksten på en behagelig måte. Forfatterne tyr til sitater for å illustrere mange av sine poenger, og det gir også leseren grunnlag for litt refleksjon på egen hånd. Det skader som kjent ikke.

Forfatterne beskriver helseundersøkelser hos tannlegen, og det er tydelig at dette ikke er uvanlig i Sverige. Blodtrykk og insulinmåling er nevnt som eksempler. Forfatterne koster på seg en pro et contra vurdering, men lar det tydelig skinne gjennom at dette har de tro på. Pasientdialoger brukes i stor grad for å illustrere hvordan kommunikasjonen fungerer i praksis. For mange kan dette sikkert være en fin innføring, men for undertegnede så fungerer det ikke alltid like godt. For meg blir dialogen lett litt kunstig og mangler dermed troverdighet. Men boken inneholder mange fornuftige synspunkter og den

er faglig sett vel forankret i teori på feltet. For den leseren som trenger litt faglig påfyll etter å ha levd etter Helsedirektoratets utmerkede veileder «Tenner for livet», kan dette være livgivende. Tannhelsepersonell har kunnskaper om helsefremmende og forebyggende tiltak som vi plikter å få ut til publikum. Denne boken kan inspirere oss til å gjøre ting riktigere på et område som mange opplever som vanskelig. Boken handler i stor grad om det å få et godt forhold til pasienten – først da kan vi lykkes med vårt budskap. Men får boken oss til å endre vår egen atferd – ja, det kan denne anmelder ikke si noe om. Prøv selv! Målgruppen for boken er hele tannhelseteamet.

Ivar Espelid

Stockholm: Gothia Fortbildning; 2013. 131 sider, heftet. ISBN 978-91-7205-881-1.

■ Rolf Ewers, J. Thomas Lambrecht, editors:

Oral Implants, Bioactivating Concepts

Dette er en interessant bok om bioaktiverende prinsipper relatert til implantatbehandling. Boken er av forfatterne beskrevet som en lærebok omfattende orale implantater og bioaktive-

rende prinsipper, og målgruppen er studenter, assistenter, klinikere og forskere. Dette er i følge forfatterne, bok nummer to. De har tidligere utgitt en bok kalt «Oral and Implant Surgery».

Forfattere av de forskjellige kapitlene synes i hovedsak å være oralkirurger og noen få periodontister fra tyskspråklige land (Tyskland, Sveits og Østerrike).

«Oral Implants, Bioactivating concepts» har seks hovedkapitler, og disse igjen har flere underkapitler: Basic Principles med underkapitler omhandlende cellulær beinfysiologi til bioaktivering av beinmorfogenesen, regenerasjon av beinbiomaterialer og beinreparasjon og human gingival (pato-) fysiologi. Clinical Planning omtaler risikoevaluering av pasienter relatert til implantatbehandling, røntgenologiske teknikker, «platform switching», «facial esthetics engineering», tid for implan-